

DISCURS DEL TINENT D'ALCALDE XAVIER SAEZ

NIT DE LLIURAMENT DELS PREMIS LITERARIS 2003

20è PREMI D'ASSAIG *JOSEP VALLVERDÚ*
8è PREMI DE POESIA *MÀRIUS TORRES*
2n. PREMI DE NARRATIVA *PREMIS LLEIDA*

Senyores i senyors, permeteu-me, en primer lloc, felicitar els guanyadors i els finalistes dels premis concedits enguany: el 20è premi d'assaig *Josep Vallverdú*, el 8è premi de poesia *Màrius Torres* i el 2n. premi de narrativa *Premis Lleida*. Estic convençut que, com sempre, els jurats hauran tingut grans dificultats per decidir el seu veredicta i que, com sempre, l'hauran encertat de ple.

Permeteu-me, també, que expressi la desolació, que segur que compartireu, pel traspàs en el darrer any de figures de gran talla de la cultura catalana, com ho són Pierre Vilar, el Pare Miquel Batllori, Joan Perucho, Manuel Vázquez Montalbán i, més recentment, Miquel Martí i Pol. Pèrdues a les quals es va unir la inesperada i encara més sentida del poeta lleidatà Jordi Jové, a qui –com a homenatge– hem dedicat el número 18 d'*URC. Revista literària*.

Altrament, enguany commemorem el centenari del naixement d'una figura cabdal per a la cultura catalana en general i la llengua en particular: Francesc de Borja Moll, filòleg, lingüista i

folklorista menorquí sense la tasca del qual la llengua catalana no es trobaria en el lloc on es troba ara.

Al costat d'aquests recordatoris —alguns expressats certament amb recança—, però, vull expressar una felicitació adreçada a en Josep Vallverdú. Una felicitació doble. Primer, pel fet d'haver complert, el 9 de juliol d'enguany, els 80 anys, la gran majoria dels quals consagrats en la tasca intel·lectual de construir un univers propi i en la tasca cívica, encara més important per al país, de redreçar-lo en els anys difícils de la dictadura franquista. Per molts anys, Josep.

En segon lloc, perquè *el seu* premi, el *nostre* premi d'assaig ha arribat a la vintena convocatòria. Vint edicions d'un certamen que va començar per iniciativa del malaurat Jaume Magre i que va consolidar-se amb Antoni Llevot, amb qui a més va créixer aquesta nit literària amb el *Màrius Torres* de poesia i, més tard, els *Premis Lleida* de narrativa. Vint edicions a l'empara de les quals s'han donat a conèixer noms que, amb posterioritat i en relatiu poc temps, s'han consagrat en l'esfera de les lletres i del coneixement. No deu ser un fet casual. Ans al contrari, de ben segur en deu ser l'element causal.

Per commemorar aquest 20è aniversari, hem editat un llibre que fa, com diu el seu subtítol, memòria de dues dècades, tot donant fe del trajecte del guardó i oferint, amb els seus textos,

fotografies i altres imatges, una visió de conjunt –crec que molt i molt interessant– d'allò que és i que significa el certamen.

I el cicle de conferències que s'imparteix a l'entorn d'aquesta nit literària, s'ha centrat enguany en la reflexió sobre el passat. Malgrat que hem comptat amb assagistes de la talla de Josep M. Bricall i Antoni Segura, ens ha mancat poder sentir Eudald Carbonell. Però no renunciem a sentir-lo més endavant, i no només pel seu treball sobre Atapuerca (per ell mateix prou interessant), sinó sobretot perquè el seu missatge sobre la necessitat de socialitzar la ciència ens ha de ser útil en el futur més immediat.

Socialitzar. Vet aquí el que ens proposem. Socialitzar la cultura. Avançar encara més en la política cultural, treballant sota el concepte de cultura com a servei públic i com a bé de consum de la població. Sense voler confondre'ns terminològicament, es tracta de popularitzar més la cultura, de posar-la a l'abast i al servei de la gent. Per damunt de qualsevol altra consideració, la cultura ha de tenir un paper de dinamització social i ha de fer créixer entre la ciutadania la voluntat de participar activament en la vida cultural de la ciutat: a través de l'associacionisme, a través de l'acció individual o col·lectiva, a través de la concurrència en actes i activitats culturals, etc.

Vol dir això que haurem de repensar moltes coses. De fet, el context cívic, social i polític actual és un context de canvi.

L'hem de saber llegir i interpretar. I si ho sabem fer, crec que hem d'entendre que se'ns reclama als governants altres maneres. Se'ns reclama reflexió, imaginació. Se'ns reclama que repensem el país. Que repensem la política i les polítiques. També la política cultural. Repensem-ho, doncs, i mirem-nos tot amb uns altres ulls. Entre totes i tots. Acostumats i acostumades com estem a treballar en solitari, ens serà difícil, potser, treballar-hi junts. Malgrat tot, cal fer-ho.

Us demano que no interpreteu aquestes paraules més enllà d'allò que volen dir. Ni de bon tros poso en qüestió les fites assolides fins al dia d'avui en els premis que aquesta nit concedim, ni insinuo per tant que haguem de fer foc nou. Simplement estic reflexionant en veu alta i en públic sobre la necessitat de donar-los un caire més popular, d'aconseguir que es desempalleguin d'aquell cert aire versallesc que, segons algun assagista guanyador del Vallverdú en anys anteriors, tenen aquests premis.

En aquesta línia, cal treballar amb major intensitat, si és que això és possible, per tal que les obres guanyadores i àdhuc les finalistes tinguin una major difusió. Fet i fet, aquesta ha de ser la fita que ha de voler assolir qualsevol creador o creadora i per a la qual ha de treballar-se des de les institucions: arribar al màxim possible de públic. Aconseguir que el fet cultural passi d'obra feta per un creador o una creadora a producte consumit

per la gent... Incentivar la creació i fomentar el consum: aquest és el binomi ideal pel qual treballar. Perquè cada ciutadà i cada ciutadana de Lleida ha de tenir la possibilitat de canalitzar les seves aptituds culturals i la seva força creadora i també d'accedir a la utilització i el gaudi de les creacions d'altres.

El fet cultural ha de poder comptar amb una extensa xarxa de complicitats positives sorgides de la iniciativa de qui ha de ser-ne protagonista –la ciutadania–, amb el suport constant de l'administració. De les administracions.

I, en aquest sentit, la Paeria i la Diputació de Lleida tenen moltes coses a dir, a parlar i a parlar-se. Si volem que Lleida creixi encara més culturalment i que els premis vegin acrescut el seu ressò, cal una col·laboració més àmplia entre Ajuntament i Diputació. Tant abans, com durant, com després dels actes de concessió. En aquests premis i en altres que s'hi puguin afegir. Cal, però, parlar-ne amb tranquil·litat, acuradament, profundament i sense presses. I cal, també, ampliar la col·laboració amb la resta d'administracions, especialment amb la Generalitat de Catalunya.

Amb la intenció que Lleida deixi de ser, definitivament, en paraules del mateix Màrius Torres, la ciutat llunyana. Que esdevingui, definitivament, un referent cultural per al conjunt del país: el tercer vèrtex de la cultura als països catalans. Una ciutat que es reafirmi com a referent cívic i cultural de portes

enfora i que, de portes endins, incentivi l'autoestima com a lleidatanes i com a lleidatans i ajudi, així, a promoure'n la identificació amb la ciutat i amb el país.

Des d'ara ens posem a treballar per millorar la ja de per si magnífica nit de concessió dels premis literaris de Lleida: el *Josep Vallverdú* d'assaig, el *Màrius Torres* de poesia i els *Lleida* de narrativa.

Deixeu-me acabar agraint al personal tècnic i administratiu de la regidoria de cultura l'esforç aplicat en l'organització de tots els esdeveniments a l'entorn dels premis (les presentacions editorials, el cicle de conferències, l'audició musical o el recital poètic) com també i molt especialment l'acte que estem cloent. Felicitats per l'alt nivell assolit en aquesta organització. Moltes gràcies també als magnífics intèrprets que han posat música a aquesta nit de lletres. I també, com no podia ser de cap altra manera, a la direcció de la Finca Prats que, com ens té acostumats –molt mal acostumats, diria jo–, ha posat les seves destreses en l'art culinària a la disposició de tothom que ha volgut compartir taula i conversa aquesta nit. I a totes i a tots vostès, la meva gratitud i el meu reconeixement. Bona nit.